

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

[Ḥamishah Ḥumshe Torah]

‘im targum Onkelos, u-ferushe Rashi u-ve’ur ye-targum Ashkenazi

Sefer Ba-midbar

Premsla, Yitṣḥaq Itsaḥ ben Tsevi Hirsh

Ofenbakh, 569 [1808 oder 1809]

1

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10257

נשא וז

תרגום אשכנזי לה

וַיִּשְׁמְרֶךָ : ס כס יֵאָר
 יְהוָה : פניו אֱלֹהֶיךָ
 וַיַּחַנְךָ : ס כו יֵשָׁא יְהוָה
 פָּנָיו אֱלֹהֶיךָ וַיִּשֶׁם לְךָ
 שְׁלוֹם : ס כו וַשָּׂמוּ אֶת־
 שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי
 אֲבָרְכֶם : ס ז א וַיְהִי בַיּוֹם

אונד בעהיטע דרך : (כה) דער
 עוויגע לאסע זיין אנטליץ
 דיר לייכטען, אונד זיין דיר
 גענאָדיג : (כו) דער עוויגע
 ווענדע זיין אנטליץ דיר צו,
 אונד געבע דיר גליקזעליגייט
 קייט : (כו) זא זאללען זיי
 מיינען נאמען איבער די
 קינדער ישראל' אויזשפרעג
 זען : אונד איד ווערדע זיי
 זעגנען :
 ז (א) אלו משה די
 אויפריכטונג

למנו

ליום א' רחנכה כלות

תרגום אונקלוס

רש"י

וַיִּמְרֹנְךָ : (כה) ינחר יי שכונתיה עלך
 וַיִּרְחַם יְתֶךָ : (כו) יסב יי אפיה לותך
 וַיִּשְׁנֵי לְךָ שְׁלוֹם : (כו) וישוון ית'פדת
 שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֶנּוּן :
 ז (א) וְהָיָה בַיּוֹמָא דְשִׁיצִי

זו צספרי : (כה) יאר ה' פניו אליך - יראה
 לך פנים שזוקות פנים זהובות : ויחקי יתן
 לך חן : (כו) ישא ה' פניו איך. יכבש כעסו :
 (כו) ושמנו את שמי. יברכס בשם המפורש :
 ואני אברכס. לישראל ואסכים עם הכהנים
 דבר אחר ואני אברכס לכהנים :
 ז (א) ויהי ביום כלות משה. כלת כתיב יום
 הקמת המשכן היו ישראל ככלה
 הנכנסת

באור

טובתו, כי אם תהיה לך הנאה מהשפעתו : (כה) יאר ה' פניו אליך, פניו המביטי' בך ומשגיחי'
 עליך ועל מעשיך יהיו פנים שזוקות פנים זהובות, כי באור פני מלך חיים : ויחנך יתן לך חן,
 ומלא משאלותיך, כטעם חנוכי אתם, אשר חנן אלהים, מגורת חן, ודגש הכ"ף במלת ויחנך
 היא לתפארת כמו הדגש במלת מקרש : (כו) ישא ה' פניו אליך, אף אם יכעס עליך כי
 קטאת לו יכבש כעסו ושב ונחם על הרעה להיטיב לך, וכן דעת רש"י, ורחב"ע פי'
 שהוא הפך העלים עיני מכם והטעם בכל מקום שתפנה יהיו פניו נשואות אליך, וכן ת' איקבל
 ה' שכונתיה לותך : וישם לך שלום, הוראת מלת שלום ידועה שהיא הפך המלחמה והריב
 ובל"א (פרידז), ופעמים תורה על הנלחה כמו השנוס לאישך השלים לילד (מלכים ב' ד'
 כו), וביאורה בל"א (גליקזעליגקייט) הכוללת כל עמי ההנלחה, ולפי שהיא כאן סיוס
 הברכות לכן נראה שתורה על ענין היותר כולל, וכן מתורגס בל"א : (כו) ושמנו אר
 שמי, כמו שזכרתי למעלה בשם הרשנ"ס כשעברטס בשמי ולא בשם אני אסכים עמהם
 ואברכס לישראל כמו שהתפללו הכהנים, והנרא' שזה השם לומר הברכה אלו כי לא ידע
 האדם מה טוב לו בחיים ולפעמים יתאוה לאוזה טובה ויקוה ליה וכשישיגנה ישמח בה ואחריתה
 רעה רבה, וכן להפך, לכן נזה להסב את הברכות אליו והוא יברך את ישראל כפי ידיעתו
 אוזה היא טובה גדומה או אמנית, ויש לפרש שמי"ס אברכס סימן על הכהנים המברכס,
 והטעם שהם יברכו את ישראל ואני אברך את הכהנים* (רש"י והראב"ע) :
 ז (א) ויהי ביום כלות משה להקים, ולא באער ביום הקיס מלמד שכל ז' ימי המלוואים
 היו מעמידו ומפרקו ובאותו היום העמידו ולא פרקו לכך אמר כלות משה להקים
 אותו היום כלו הקמותיו* (רש"י), וכתב הרמב"ן ח"ל לשון רש"י כדברי חז"ל, אבל איננה
 ראייה

בלות משה להקים את
 המשכן וימשה אלו ויקדש
 אתו ואת כל כליו ואת
 המזבח ואת כל כליו וימשהם
 ויקדש אתם: ויקריבו נשיאי
 ישראל ראשי בית אבתם הם
 נשיאי המזבח הם העמדים

אויפריכטונג דער ווארונג
 פאללענרעט, אונד ויא גע-
 זאלבט אונד געהייליגט,
 וויא אויך דען אלטאר מיט
 זיינען גערעטהן צו שטאנדטע
 געבראכט: אלו ער דייען
 אללען איינגעזאלבט אונד
 געהייליגט האטטע: (ב) דא
 בראכטען דיא פירזטען
 ישראל, געמליך דיא
 פאמיליענהייפטער: אדער
 דיא שטאמפירזטען, וועלכע
 דען

תרגום אונקלוס

דשיצי משה לאקטא יתמשכנא ורפי
 יתיה וקדיש יתיה וית כל מנוה וית
 מדבחה וית כל מנוה ורפינון
 וקדיש יתהון: (ב) וקריבו רבבי
 ישראל רישי בית אבתהון אינון
 רבבי שבטיא אנון דקמיין על-

רשי

הכנסת לחופה: כלות משה וכל
 חכם לב עשו את המשכן ותלאו הכתוב במשה
 לפי שמסר נפשו עליו ולרא' תבני' כל דבר ודבר
 כמו שהראה בהר להורות לעושי המלאכה ולא
 טעה בתבנית אחת וכן מנינו בדוד לפי שמסר
 נפשו על בנין בית המקדש שנאמר זכור ה' לדוד
 את כל ענותו אשר נשבע לה' וגומר (תהלים
 קל"ב) לפיכך נקרא על שמו שנאמר הנה ביתך
 דוד (מלכים א' י"ב): כלות משה להקים
 ולא נאמר ביום הקים מלמד שכל שנעת ימי

באור

ראיה נמורה כי ביום כלות אינו דבק עם להקים כלבד, אבל ביום כלות משה להקים את
 המשכן ולמזבח ולקדש אתו ואת המזבח ואת כל כליו הקריבו הנשיאים את קרבנם כשנעשה כל
 זה ומכל מקום ביום השמיני ה', ועוד האריך ס' ח' לפי דעתו אין נכון בכפילת הלשון
 של וימשה ויקדש אתם, אחר שכולת וימשה אתו ויקדש אותו היא גם על המזבח וכל כליו
 צעבור האמנת צולת כליו, אמנם לפירש' ז"ל יהי באור הכתוב כך, והיה ביום כלות משה
 להקים את המשכן (אז) וימשה אתו ויקדש אתו ואת כל כליו וגם את המזבח ואת כל כליו
 (משה ויקדש) כי כאשר זוכו השם על הקמת המשכן של יום השמיני צוה גם כן על המשיחה
 למשכן וכליו ולמזבח (שמות מ"ט), ונעשיתו לא הזכיר המשיחה (שם י"ז), והודיע כאן שעשה
 הכל ביום השמיני כאשר זוכו השם להקים ולמשה, ומה שכתוב (ויקרא ח' י') ויקח משה
 משמן המשחה וגו' זהו הית' מעשה שנעת ימי המולאים, וכאן הודיע מעשה יום השמיני כאשר
 כלו הקמותיו: וימשה ויקדש אתם, פירושו וכאשר משה וקדשם אז ויקריבו נשיאי ישראל
 תו', והמתרגם האשכנזי במר בשיטת הרמב"ן, ולדעתו אין מופל הלשון ראיה כ"כ, שכן
 דרך הכתוב לכלול אברי שפרט, וכן הטע' הכוונה בתרגומו: וימשה, בשמן המשחה
 ויקדש אתם, דם (הראב"ע), והשיג עליו הרמב"ן כי גם במשכן נאמר ויקדש אתו והמשכן
 לא נתקדש בדם, אבל פירושו וימשה לקדש אתם (ר"ל במשיחת השמן): (ב) ויקריבו
 נשיאי ישראל, בתפלה אמר דרך כלל על כל הנדבות שהקריבו, ואח' מפרש איכותן
 שהן העגלות והבקר ומה שהקריבו על המזבח קט' קט' יזעו: הם העמדים על הפקדים,
 שעמדו

עַרְוֵה פְּקָדִים : ג וַיָּבִיאוּ אֶת־
 קַרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלֹת
 צֶבֶד וּשְׁנֵי עֶשְׂרֵת בָּקָר עֶגְלֵה עֵר־
 שָׁנִי הַנְּשָׂאִים וְשׁוֹר לְאֶחָד
 וַיִּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן :
 ד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר :
 ה קַח מֵאֵתָם וְהָיוּ לְעֹבֵד אֶת־

דען מוזטערונגען בייאגע
 וואָהנט האַבען : (ג) דיזע
 בראַכטען איהר גאָבע פֿאַר
 דען עוויגען , זעבֿו בעדעקסטע
 וואַגען , אונד צוואַלף רינדֿר ,
 יעדער צווייא פֿירזטען אייגען
 וואַגען , אונד יעדער אייגען
 אַכֿוען : דיזע בראַכטען זיין
 פֿאַר דיא וואַהנונג : (ד) דער
 עוויגע שפראַך צו משה ,
 וויא פֿאַלגט : (ה) גים זאָלבען
 פֿאַן איהגען אָן , עו זאָלֿל
 צום דינוטע בייא

עבדת

תרגום אונקלוס

רש"י

מִנִּינְיָא : (ג) וַאֲתִיאוּ וַתִּקְרַבְנִיהוּן
 קָרָם יי שִׁית־עֶגְלוֹן פֿר־טַחְפִּין וְהָרִי
 עֶשְׂרֵת תּוֹרִין עֶגְלֹתָא עַל־תּוֹרִין רַבְרַבִּיא
 וְתוֹר לְהַד וְקָרִיבוּ וַתְּהוּן לְקָדָם
 מִשְׁכָּנָא : (ד) וַאֲמַרְיִי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָה :
 סב

העלואים היה משה מעמידו ומפרקו ובאותו
 היום העמידו ולא פרקי לכך כאמר כלות משה
 להקים אותו היום כלו הקמותיו וראש חדש
 ניסן פיה בשני כשרפה הפרה בשלישי האו היה
 ראשון ובשניעי גלחו : (ב) הם כשיאי העטות
 שהיו שוטרים עליהם במזרים והיו מוכים
 עליהם כאמר ויכו שוטרי ישראל : הם העומדי
 על הפקודים שעמדו עם משה והתקן כשמו
 את ישראל כאמר ואתכם יהיו וגומר : (ג) שש
 עגלות כב אין כב אלא מחופים וכן כבנים
 כבנים : ויקריבו אותם לפני המשכן שלא קבל
 משה מידם עד כאמר לו מפי הנקיים אמר ר'
 נתן

באור

שעמדו עם משה והסרן בשעת מנין ישראל כמ"ס ואתכם יהיו איש איש למטה : (ג) שש עגלות
 צב , אין כב אלא מחופים וכן כבנים ובפרדים (ישע"ס ס"ד) , עגלות מכוסות קרויות כבנים ,
 (רש"י וכן תרגם אונקלוס וי"ע) , ועגלות דבוק , עגלות של כב , עגלות של מכסה , ותרגום
 ירושלמי שית עגלן מוויגן , כלומר שכל עגלה היו לה זוג בקר המושכין אותה , בל"א
 (כוויאשפעניג) , והראש"ע פי' שהוא מין ממיני השוורים המושכים את העגלות , ואולם
 כנראה מהכתוב הביאו את שנים עשר הבקר לנזקד החשיכה , ועוד אם היו אלו לנזק מן
 הבקר מדוע לא זכר מהספרם , כאשר זכר מספר הבקר , ושם כב נראה שהוא מהכפולים ,
 כי מנחנו נרבו בצב"ים דגש הלמ"ד לחסרון עי"ן הפעל : על שני הנשאים , לכל
 שני הנשיאים : ויקריבו אותם לפני המשכן , כי לא ידעו אם הוא רגל השם
 לשאת קרטי המשכן על העגלות עד שאמר ה' למשה קח מאתם וגו' , וז"ל הרמב"ן ויתכן
 שנספרם וביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלות כב , שש עגלות גדולות נושאות קרבנותיהם ושנים
 עשר בקר מושכים העגלות והנה הביאו העגלות מלאות והבקר לפני המשכן והשם כב את
 משה קח מאתם הכל והיו העגלות והבקר שאינן לקרבן לעבוד את עבודת אהל מועד ואח"כ
 לקחו הנשיאים את קרבניהם מעל העגלות ויקריבו אותם לפני המשכן כי היו חושבים להקריב
 הכל בו ביום , אמר שהורשו להקריבם לו והשם כב נשיא אחד ליום ויקריבו ולכך לא הוזכר
 לומר עתה קח מאתם , ודרך הלשון לומר עגלות על דרך המלוי עבהן כע אוכלי שלחן אינבל
 פירושו

עֲבֹדָת אֱלֹהִים מוֹעֵד וְנִתְחַדָּה
 אֹתָם אֱלֹהִים אִישׁ כְּפִי
 עֲבֹדָתוֹ: וַיִּקַּח מִשְׁהָ אֶת־
 הָעֵגְלָה וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם
 אֶל־הָאֱלֹהִים: וְאֶת־שְׁתֵּי הָעֵגְלוֹת
 וְאֶת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לְבָנֵי
 גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם: וְאֶת־
 אַרְבַּעַת הָעֵגְלוֹת וְאֶת שְׁמֹנֶת
 הַבָּקָר נָתַן לְבָנֵי מֵרָרִי כְּפִי
 עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בִּן־אֶהֱרֹן
 הַכֹּהֵן: וְלְבָנֵי קָהָת לֹא נָתַן
 כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בְּכִתְּוֹ

ישאו

בייא דעם שטיפטוועלמע
 געברויכט ווערדען: אונד
 דוא זאללוט עו דען לויים
 איבערגעבען, יעדעם נאך
 זיינעם דינוטע: (ו) משה
 נאם דיא וואגען אונד דיא
 דינדפיה אן: אונד גאב זיא
 דען לחם: (ז) נעמליך צווייא
 וואגען אונד פיער דינדער
 גאב ער דען קינדערן גרשון:
 נאך איהרעם דינוטע:
 (ח) אונד פיער וואגען נעכט
 אַכט דינדערן גאב ער דען
 קינדערן מררי: נאך איהרעם
 דינוטע אונטער דער אויף־
 זיכט איתמר זארהנו דען
 פרוזטערן אהרן: (ט) דען
 קינדערן קהת אבער גאב ער
 נישט: דען ויא האטטען
 איהרען דינוט כיי'ם הייליג־
 פרוטמע, אונד מוסטען עו
 אויף דען שולטערן

ר ש י

תרגום אונקלוס

(א) סב מנהון ויהון למפלח ית־
 פולחן משפן זמנא ותמן יתהון
 דלינאי גבר כמיסת פולחניה:
 (ו) ונסיב משה ית עגלתא וית תורי
 ויהב יתהון דלינאי: (ז) ית תרתין
 עגלו וית ארבעא תורי יהב לבני
 גרשון כמיסת פולחנהון: (ח) וית
 ארבע עגלו וית תמניא תורין יהב
 לבני מררי כמיסת פולחנהון בידא

בתן מה ראו הנשיאים להתנדב כאן בתחלה
 ובמלאכת המשכן לא התנדבו תחלה אלא כך
 אמרו הנשיאים יתנדבו כבוד מה שיתנדבו ומה
 שמתסרי' אנו משלימין כיון שראו שהשלישו כבוד
 את הכל שנאמר והמלאכה היתה דים אמרו
 מעתה מה עלינו לעשות הביאו אבני הזהבם
 והמלואים לאפוד ולספן לכך התנדבו כאן
 עסלה: (ו) כפי עבודתם. שהיה משל בני
 גרשון קל משל מררי שהיו נושאים הקראים
 והעמודים והאדנים: (ט) כי עבודת הקדש
 עליהם משל דבר הקדושה הארון והשלמן
 וגומר

ראיתמר בר אהרן כהנא: (ט) ולבני קהת לא יהב ארי פולחן קידשא
 עליהון בכתפא

נטלין

באור

(פירושו אוכלי לחם שלמן חובל) ויהי' שם עגלות כב שם עגלות של מלוי (יהי' לדעתו כב
 מגורת לככות בטן מנחי למ"ד ה"א, כמו מן ידה אנה יד אב) ומלאין הי' מקרבות הסככה
 אשר ישרא, ע"כ: (ח) כפי עבודתם, לפי שמעלת ז' בני מררי הית' כנדה משל בני
 גרשון

ישאו : י ויקריבו הנשאים את
 חנכת המזבח ביום המשח אתו
 ויקריבו הנשאים את קרבנם
 לפני המזבח : יא ויאמר יהוה
 אל משה נשיא אחד ליום
 נשיא אחד ליום יקריבו את
 קרבנם לחנכת המזבח : ס
 יב ויהי המקריב ביום הראשון
 את קרבנו נחשון בן עמינדב
 למטה

שולטערן טראגען : (י) דיא
 שטאמפירוסן בראכטען ביא
 דער זאלבונג דען אלטארן
 דאן איינווירדונגאפער :
 אלו ויא , דיא שטאמפירוסען
 נעמליך , איהרע גאבע צום
 אלטארע בראכטען :
 (יא) זאגטע דער עוויגע צו
 משה : יעדער פירט זאלל
 אן איינעם טאגע דיא גאבע
 ברינגען , צור איינווירדונג
 דען אלטארן : (יב) דער
 אים ערוטען טאגע זיינע גאבע
 דארבראכטע : וואר נחשון
 זאהן עמינדב , פאם

תרגום אונקלוס

רש"י

במליון (י) וקריבו בכרביא ית חנכת
 מדבחה ביוםא דרבי יתיה וקריבו
 בכרביא ית קרבנהון לקדם מדבחה :
 (יא) ויאמר יי למשה רבא חד ליוםא
 רבא חד ליוםא וקריבו ית קרבנהון
 לחנכת מדבחה : (יב) ויהוה דמקרב
 ביוםא קרמאח ית קרבניה נחשון בר
 עמינדב
 לשבטא

וגומר לפיכך צכתף ישאו : (י) ויקריבו הנשאים
 את חנכת המזבח . לאחר שהתכדו העגלות
 והבקר לשאת המשכן נשאם לבס להתנדב
 קרבנות המזבח למכבו : ויקריבו הנשאים את
 קרבנם לפני המזבח . כי לא קבל משה מידם
 עד שנאמר לו מפי הגבורה : (יא) יקריבו את
 קרבנם לחנכת המזבח . ועדיין לא היה יודע
 מזה היאך יקריבו אם כסדר תולדותם אם
 כסדר המשעות עד שנאמר לו מפי הקדוש ברוך
 הוא יקריבו למסעות איש יומו : (יב) ביום
 הראשון . אותו היום נטל עשר עטרות ראשון
 למעשה בראשית ראשון לנשאים וכו' כדאיתא
 על שבתו ולא שגבה משבתו והקריב או אינו
 תלמוד לומר זה קרבן נחשון משלו הביא :
 שניהם

באור

גרשון והקורכו לארבע עגלות : ביד איתמר , מוסב גם על כפי ענדתם צפסוק שלמעלה ,
 ר"ל שחלק את העגלות לבני גרשון ולבני מררי כפי עבודתם שהיה על ידי איתמר : (ט) בו
 עברה הקדש עליהם , שהיו נושאים הארון והשלחן והמנורה , לכן אין דרך כבוד לשאת
 אותם בעגלות כי אם צכתף ישאו : (י) ויקריבו הנשאים את חנכת המזבח , מלבד העגלות
 והבקר הביאו עוד נדבות מדברים הנקרבים לחנכת המזבח , ולפי' הרמב"ן שהעגלות והבקר
 לא היו לקרבן כי אם לשאת את קרבנם , יהי' פי' ויקריבו הנשאים כמו שזכרתי למעלה אחד
 שנה השם לקחת את העגלות ואת הבקר לקחו הנשאים את קרבניהם מעל העגלות ויקריבו
 לפני המזבח כי היו קושבים להקריב הכל בו ביום עד שאמר ה' למשה נשיא אחד ליום וכו' :
 ויקריבו הנשאים את קרבנם לפני המזבח , באורו וכאשר הקריבו לפני המזבח או אמר

למטה יהודה: יג וקרבנו קערת
 כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מורק אחד כסף
 שבעים שקל בשקל הקודש
 שניהם מראים סלת ברורה
 בשמן למנחה: יד כף אחת
 עשרה זהב מלאה קטרת:
 טו פר אחד בן בקר איך אחד
 כבש אחד בן שנתו לעלה:
 טז שעיר עזים אחד להטאת:

ולזבח

פאם שטאממע יהודה:
 (יג) אונד זיינע גאבע וואר,
 איינע זילברנע שיסעל,
 הונדערט אונד דרייסיג שקל
 שוועהר: איינע זילברנע
 שאַלע זיבנציג שקל שוועהר,
 נאך דעם שקל דעז הייליג
 טהומו: ביידע פאָלל דעז
 פֿיינטען מעהלו, מיט אַעל
 אוינגעריהרט, צום מעהל
 אַפּפּער: (יד) איין גאלדנער
 לאַפּעל, צעהן שקל שוועהר,
 פֿאָלל רויכווערקו: (טו) איין
 שטיר, נעמליך איין זונגעז
 רינד, איין ווידדער, אונד
 איין יאָהריג לאַס צום גאַנצן
 אַפּפּער: (טז) איין ציגענבאָק
 צום זינדענאַפּפּער: צום

רש"י

תרגום אונקלוס

לשקטא דיהודה: (יג) וקרבניה
 מגסתא דכסף חדא טאה ותלתין
 סלעין הנה מתקלא טורקא חד בספא
 מתקליה שבעין סלעין בסלעי
 קודשא תרויהון מלן סלתא דפילא
 במשח למנחתא: (יד) בזיכא חדא
 קטרת בוסמיא: (טו) תור חד פר תור
 צפיר ברעזין חד להטאתא:

(יג) שניהם מלאים סלת * למנחת כדבה:
 (יד) עשרה זהב * כתרגומו משקל עשר שקלי
 הקדש היה זה: מלאה קטרת * לא מנינו
 קטרת ליסוד ולא על מוצח הסימן אלא זיבלנד
 והוראת שעה היתה: (טו) פר אחד * מיוחד
 שנעדרו: (טז) שעיר עזים אחד להטאת *
 לכפר על קבר התהום וטומאת ספק:
 הקריב

מתקל עשר סלעין היא דהב מלאי קטרת בוסמיא: (טו) תור חד פר תור
 דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא: (טז) צפיר ברעזין חד להטאתא:

ולנכסת

באור

ה' אל משה נשיא אחד ליום שלא יקריבו כלם ביום אחד אבל יתחלקו ליומים: (יג) וקרבנו,
 בעבור שהזכיר כבר שם המקריב שהוא נחשון אמר וקרבנו והו"ו יש לו טעם כאומר וזה
 קרבנו * (ראב"ע), ויתכן שהוא נעסב על תיבת ויהי שנפסוק הקודם, והשעור ויהי המקריב
 וג' ויהי קרבנו וגו', וכסדר שנסעו לדגליהם הביאו קרבנותיהם, דגל יהודה, דגל ראובן
 ואח"כ דגל אפרים ואח"כ דגל דן: שלשים ומאה משקלה, באורו שלשים ומאה שקל
 משקלה, כמ"ג במורק שבעים שקל בשקל הקדש: מראים סלת, למנחת כדבה:
 (יד) עשרה זהב, ת"ס מתקל עשר סלעין היא דהב, וכונתו שאלת זהב לא תורה על
 משקל הכף כ"א על איכותה כאלו כתוב עשרה שקל ואל זהה הית', ובסוף הפרשה מפורש
 כפות זהב שתיים עשרה מלאות קטרת עשרה עשרה הכף בשקל הקדש, וכן אמרו רז"ל בספרי
 היא של זהב ומשקלה עשרה שקלים של כסף: מלאה קטרת, לא מנינו קטרת ליסוד ולא
 על מוצח הסימן אלא זו בלבד, והוראת שעה היתה * (רש"י), והוא מגמ' דמנחות (דף כ' ע"א)

ע"א

נשא ז

תרגום אשכנזי לח

וּלְזִבְחַת הַשְּׁלָמִים בְּבֶקֶר שְׁנַיִם
 אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה
 בְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זָרִי
 קָרְבָן נְחֻשׁוֹן בֶּן־עֲמִינדָב : פ
 יח בַּיּוֹם הַשְּׁנִי הַקָּרִיב נִתְנָאֵל
 בֶּן־צוּעַר נְשִׂיא יִשְׁשֹׁכָר :
 יט הַקָּרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־
 כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה
 מִשְׁקָלָהּ מִזְרֵק אֶחָד כֶּסֶף

(יז) צום פריידנאפפער צוויי
 רינדער, פינף ווידרער, פינף
 באקע אונד פינף יאדריגי
 לאמער : דוועז וואר דיא
 גאבע נחשון, וואהנז עמינדב :
 (יח) אים צווייאטען מאגע
 זכר אטע נחנאל וואהן צוער :
 פירוזט דעז שטאטמעז
 יששכר : (יט) דויער בראטע
 צור גאבע, איינע זילבענע
 שיסערל, דוונדערט אונד
 דרייסיג שקל שוועה :
 איינע זילבענע שאלע,
 זיבנציג

שבעים

תרגום אונקלוס

רש"י

(יז) וּלְזִבְחַת קֹדֶשׁ תִּזְרֶינּוּ
 דְבָרִין חֲמִשָּׁה גִדְיֵי חֲמִשָּׁה אֲמָרִין
 בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה דִּין קָרְבָּנָא דְנְחֻשׁוֹן
 בַּר עֲמִינדָב : (יח) בְּיִזְמָא תִּנְיָנָא
 קָרִיב נִתְנָאֵל בַּר צוּעַר רַבָּא שְׁבָטָא
 דְיִשְׁשֹׁכָר : (יט) קָרִיב יַת קָרְבָּנִיה
 מִנְּסֻתָא דְכֶסֶף חָדָא מֵאָה וְתַלְתִּין
 סְלַעִין הֵוָה מִתְקַלָּה מִזְרֵקָא חָד דְכֶסֶף
 מִתְקַלָּה

(יח) הקריב נתנאל בן צוער * הקריב את
 קרבנו * מה תלמוד לומר הקריב בשבטו של
 יששכר מה שלא כאמר בכל השבטים לפי שכל
 ראובן וערער ואמר אחר שקדמני יהודה אזי
 הקריב אני אחריו אמר לו משה מפי הגבורה
 כאמר לי שיקריבו כסדר מסען לדגליהם
 לכך אמר הקרב את קרבנו והוא חסר יו"ד
 שהוא משמש הקרב לשון צווי שמופי הגבורה
 כנטווה הקרב ומהו הקריב הקריב שני פעמים
 שבשיל שני דברים זכה להקריב שני לשבטים
 אחת שהיו יודעים בתורה שכאמר ומבני יששכר
 יודעי ביכה לעתים (דברי הימים א' י"ב) ואחת
 שהם נתנו ענה לכשיא' להתכבד קרבנו' הללו

וביסודו של ר"מ הדרשן מלאתי אמר רבו פנחס בן יאיר נתנאל בן צוער השיאן ענה זו :
 (יט) קערת כסף * מנין אותיותיו בגמטרי' תת"קל כנגד שנותיו של אדם הראשון : שלשים
 ומאה משקלה * על שם שבעה עמיד תולדות לקיום העולם בן מאה ושלשים שנה היה שנה ו'
 וחתי אדם שלשים ונאפת שנה ויולד בדמותו וגומר : מזרק אחד כסף * בגימטריא תק"ע!
 שם נח שהעמיד תולדות בן ת"ק שנה ועל שם כ' שנה שנגזרה גזרת המבול קודם תולדותיו
 כמו שפירשתי אבל והיו ימיו מאה ועשרים שנה לפיכך כאמר מזרק אחד כסף ולא
 כאמר מזרק כסף אחד כמו שנה' בקערה לומר שאף אותיות של אחד מכטרפות

למנין

באור

ע"א וע"ב, עיין רא"ם דאשתמיט לי' הגמרא הזאת) : (יז) בקר שנים, בקר כולל זכרים
 ובקבות, ואלו השלמים היו מן הזכרים כמו שמפורש בסוף הפרשה עשרים וארבעה פרים :
 (יח) הקריב נתנאל, ואמר אח' הקריב את קרבנו כי בן דרך המקרא לכפול כמו ויאמר
 יצחק אל אברהם אביו ויאמר אני בעבור שארכו לו הדברים וכן ויאמר המלך אחזרה ויאמר
 לאסתר העלכה ולא הזכיר ביתר הכפולים כלל כי אחז דרך קצרה, וכן לגלגלת'
 במספר

זיבענציג שקל שוועהר, נאך
 דעם שקל דעו הייליגטהומו :
 ביידע פאלל דעו פיינטען
 כעהלו, מיט אערל איינגע-
 ריהרט, צום מעהלאפפער :
 (כ) איין גאלדנער לאפעל,
 צעהן שקל שוועהר, פאלל
 רויכווערקו : (כא) איין
 שטיר, נעמליך איין וונגעו
 רינד, איין ווידער, איין
 יאהריג לאם צום גאנצען
 אפפער : (כב) איין ציגען
 באק צום וינדענאפפער :
 (כג) צום פריידענאפפער
 צוויי רינד, פינף ווידער,
 פינף באקע, פינף יאהריגע
 לאמער : דווען וואר דיא
 גאבע נתנאל, זאהן צוער :
 (כד) אים דריטטען טאגע
 דער פירט דער קינדער
 זבולון : אליאב זאהן חלון :
 (כה) זיינע גאבע וואר,
 איינע

שבעים שקל בשקר הקדש
 שניהם מלאים סלת בלולה
 בשמן למנחה : כ כף אחת
 עשרה זהב מלאה קטרת :
 כא פר אחד בן בקר איך אחד
 כבש אחד בן שנתו לעלה :
 כג שעיר עזים אחד לחטאת :
 כד ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה
 כבשים בני שנה חמשה זר
 קרבן נתנאל בן צוער : פ
 כז ביום השלישי נשיא לבני
 זבולון אליאב בן חלון : כח קרבנו
 קערת

רשי

תרגום אונקלוס

למנין : שבעים שקל . כנגד שבעים אומות
 שינאו מבניו : (כ) כף אחת . כנגד התורה
 שנתנה מידו של הקב"ה : עשרה זהב . כנגד
 עשרת הדברות : מלאה קטרת . נישטריא של
 קטרת תרי"ג ובלבד שתחליף קו"ף בדל"ת על
 ידי א"ת ב"שנ"ר ד"ק : (כא) פראחד . כנגד
 אברהם שנאמר בו ויקח בן בקר : איל אחד .
 כנגד יצחק ויקח את האיל וגומר : כנגד אחד .
 כנגד יעקב והכבני הפריד יעקב : (כב) שעיר
 עזים . לכפר על חטאת יוסף שנאמר בו
 ושחטו שעיר עזים : (כג) ולזבח השלמים בקר
 שנים . כנגד משה ואהרן שנתנו שלום בין
 ישראל לאזניהם שבמים : אילים כנשים
 ועתודים . שלשה מינים כנגד כהנים ולוים
 וישראלים וכנגד תורה נביאים וכתובים שלש
 חמשות כנגד חמשה חוששין וחמשת הדברות
 הכתובין על לוח אחד וחמשה הכתובין על
 השטי"ע כאן מוסודו של רבי משה הדרשן :
 ביום

מתקליה שבעין סלעין בסלעי
 קודשא תרגוהון טלון סלתא דפילא
 בטשח למנחתא : (כ) בויכא חדא
 מתתקל עשר סלעין היא דההב מלאה
 קטורת בוסטניא : (כא) תור חד בר
 תורי רבר חד אמר חד בר שתיה
 לעלתא : (כב) צפיר בר עזין חד
 לחטאתא : (כג) ולזכסת קודשיא
 תורין תרין רברין חטשא גרדי חטשא
 אטרין בני שגא חטשא רין קורבן
 נתנאל בר צוער : (כד) ביוטא
 תליתאה רבא לבני זבולון אליאב בר
 חילון : (כה) קרבניה מגסתא

קֶעֱרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׂרָשִׁים
 וּמֵאֲדָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֵק אֶחָד
 כֶּסֶף שִׁבְעִים שְׁקָל כִּשְׁקַל הַקֹּדֶשׁ
 שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֵלֶת בְּלוּלָה
 בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָהּ: כו בַּף אַחַת
 עֲשָׂרָה זָהָב מִלֵּאֲדָה קִטְרֶת:
 כז פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד
 כְּבֶשֶׂת־אֶחָד בֶּן־שְׁנָהוּ לְעֹלָה:
 כח שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:
 כט וּלְזִבַּח־הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם
 אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה
 כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זָרָה
 קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן־חֶלֶן: פ
 ל בַּיּוֹם הַזֶּה רְבִיעֵי נָשִׂיא לְבָנֵי

אוינע זילבערנע שויסערל
 הונדערט אונד דרייסיג שקל
 שוועהר: אוינע זילבערנע
 שאַלע, זיבענציג שקל
 שוועהר נאך דעם שקל דעז
 הייליגטומ: ביידע פֿאלל דעז
 פֿיינזטען מעהלז, מיט אַעל
 אוינגערזיהרט, צום מעהל
 אַפֿפֿער: (כו) איין גאלדנער
 לאַפֿעל, צעהן שקל שוועהר,
 פֿאלל רויכווערקו: (כז) איין
 שטיר, נעמליך איין זינגעז
 רינד, איין ווידדער, איין
 יאהריג לאם, צום גאַנצען
 אַפֿפֿער: (כח) איין ציגענבאַק
 צום זינדענאַפֿפֿער: (כט) צום
 פֿריידענאַפֿפֿער צוויי רינד
 דער, פֿינף ווידדער, פֿינף
 באַקע, פֿינף יאהריגע לאַמ
 מער: דוזעז וואָר דיא גאַנצע
 אַליאב וואָהן חֶלֶן: (ל) אַם
 פֿירטען טאַגע דער פֿירוס
 דער

ראובן

תרגום אונקלוס

רשי

מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף תְּדָא טָאָה הַתְּלִיתִין
 סְלַעִין תְּנִי מִתְקַלָּה מִזְרֵקָא חַד דְכֶסֶף
 מִתְקַלִּיה שְׁבַעִין סְלַעִין בְּסְלַעִי
 קוֹדֶשׁא תְרַבִּיחִין טְלוֹן סְלַתָּא דְפִילָא בְּמִשַׁח דְּמִנְחָתָא: (כו) בּוֹיבָא תְדָא
 מִתְקַל עֲשָׂרָה סְלַעִין חַיָּא דְרַחֲבִי מִלֵּאֲדָה קִטְרֶת בּוֹסְמִיָּא: (כז) תּוֹרֵד חַד בַּר תּוֹרֵי
 דְבַר תְּדָא אִיטְרֵד חַד בַּר שְׁתִּיחָה לְעֹלָתָא: (כח) צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא:
 (כט) וּלְגִבְסַת קוֹדֶשׁא תּוֹרֵי תְרִין דְכֶרֶין חֲמִשָּׁא גְרֵי חֲמִשָּׁא אִטְרִין בְּנֵי שְׁנָא
 חֲמִשָּׁא בִין קוֹרְבַן אֱלִיאָב בַּר חֶלֶן: (ל) בּוֹיבָא רְבִיעֵא רְבָא לְבָנֵי רֵאוּבֵן

כאור

צוםספר ראובן ושמעון לכל' וכן רבים: (כד) ביום השלישי נשוא, ענינו ביום השלישי ה'
 המקריב כשיא לבני זולן וכן כלם:

ביום

לו ביום החמישי נשיא לבני שמעון שלמיאל בן צורי שדי :
 לו קרבנו קערת כסף אחר שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה : לח כף אחר עשרה זהב מלאה קמרת : לט פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה : " שעיר עזים אחד לחטאת : "א ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן שלמיאל בן צורי שדי : פ ששי
 מנ ביום הששי נשיא לבני גד : אליסף

(לו) אם פִּינְפִטְעוֹן טַאָגַע דַּעַר פִּירוֹט דַּעַר קִינְדַּעַר שְׁמַעוֹן : שְׁלִמְיָאֵל זָאָרוֹן צוּרֵי שְׁדֵי : (לו) זֵינַע גַּאָבַע וּזְאָר , אֵינַע זִילְבַּעֲרַנַּע שִׁיסַּעַל , הוֹנְדַּעֲרַט אונד דרײַסיג שקל שוועהר : אֵינַע זִילְבַּעֲרַנַּע שְׂאָלַע , זִיבַּעֲנַצִּיג שקל שוועהר , נַאָךְ דַּעַם שְׁקַל דַּעַז הַיִּילִיגְטַהוּמוֹ : בִּידַע פִּאָלַל דַּעַז פִּינְזוֹטְעוֹן מַעְהַלוֹ , מִיט אָעַל אֵינַגַּע רִיהַרַט , צוּם מַעְהַלאַפְפַּעַר : (לח) אֵיין גַּאָלְדַּנַּעַר לֶאָפְעַל , צַעְהוֹן שְׁקַל שוועהר , פִּאָלַל רוֹיכְוַעֲרַקוֹ : (לט) אֵיין שְׁטִיר , נַעְהַמְלִיךְ אֵיין יוֹנַגַּעוֹ רִינְד , אֵיין ווִידַעַר , אֵיין יֶאָהַרִיגַעוֹ לֶאָם צוּם גַּאָנַצַּעוֹן אַפְפַּעַר : (מ) אֵיין צִיגַעֲנַבְאָק צוּם זִינְדַּעֲנַאפְפַּעַר : (מא) צוּם פִּרִידַעֲנַאפְפַּעַר , צוּוִיַּיא רִינְדַּעַר : פִּינְף ווִידַעַר , פִּינְף בַּאָקַע , פִּינְף יֶאָהַרִיגַעַ לֶאָבַע מַעַר : דִּזַּעוֹ זוּאָר דִּיא גַּאָבַע שְׁלִמְיָאֵל זָאָרוֹן צוּרֵי שְׁדֵי : (מב) אָם זַעֲכוֹטְעוֹן טַאָגַע דַּעַר פִּירוֹט דַּעַר קִינְדַּעַר גַּד : אֵלִיסַּף

תרגום אונקלוס

(לו) בְּיוֹמָא חֲמִישָׁא רַבָּא לְבְנֵי שְׁמַעוֹן שְׁלִמְיָאֵל פִּר צוּרֵי שְׁדֵי : (לו) קוֹרְבָּנִיהּ מִגִּסְתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה וּתְלָתֵין סְלַעִין תְּוָה מְתַקְלָהּ מִזְרְקָא חֲדָ דְכֶסֶף מְתַקְלִיהּ שְׁכַעִין סְלַעִין בְּסַלְעֵי קוֹדֶשׁא תְּרִוּוּהוֹן מְלֵן סְלֵתָא דְפִילָא בְּמִשְׁחָ לְמִנְחָתָא : (לח) כּוֹזְבָא חֲדָא מְתַקְלָ עֶשֶׂר סְלַעִין הִיא הִדְחֵב מְלֵיא קְמוֹרַת בּוּסְמִיא : (לט) תּוֹר חֲדָ פִר תּוֹרֵי דְכַר חֲדָ אִימַר חֲדָ פִר שְׁתִּיהּ לְעֵלְתָא : (ט) צְפִיר פִר עוֹזוֹן חֲדָ לְחַטָּאתָא : (מ) וּלְגַבְסַת קוֹדֶשׁא תּוֹרֵין תְּרִין דְכִרִין חֲמִשָּׁא גִדְיֵי חֲמִשָּׁא אִימַרִין בְּנֵי שְׁנָא חֲמִשָּׁא דִין קֶרְבַּן שְׁלִמְיָאֵל פִּר צוּרֵי שְׁדֵי : (מב) בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָא רַבָּא לְבְנֵי גַד : אֵלִיסַּף

אליסף בן דעואל: ^{מג} קרבנו
 קערת-כסף אחרת שלשים
 ומאה משקלה מזרק אחד
 כסף שבעים שקל בשקל הקדש
 שניהם מלאים סלת בלולה
 בשמן למנחה: ^{מד} כף אחת
 עשרה זהב מלאה קטורת:
^{מס} פר אחד בן בקר איל אחד
 כבש אחד בן שנהו לעלה:
^{מו} שעיר-עזים אחד לחטאת:
^{מז} ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה
 כבשים בני-שנה חמשה זה
 קרבן אליסף בן דעואל: ^פ
^{מח} ביום השביעי נשיא לבני
 אפרים אלישמע בן עמיהוד:
^{מט} קרבנו קערת-כסף אחרת

אליסף זאהן דעואל: (מג) זיינע
 גאבע וואר, איינע זילברנע
 שיסעל, הונדערט אונד
 דרייסיג שקל שוועהר: איינע
 זילברנע שאלע, זיבענציג
 שקל שוועהר, נאך דעם
 שקל דעו הייליגטומ: ביידע
 פאלל דעו פיינטען מעהלו,
 מיט אעל איינגעריהרט צום
 מעהל אפפער: (מד) איין
 גאלדנער לאפעל, צעהן שקל
 שוועהר, פאלל רויכווערקו:
 (מס) איין שטיר, נעהמליך
 איין ונגעו רינד, איין
 ווידער, איין יאהריגעו לאם
 צום גאנצענאפפער: (מו) איין
 ציגענבאק צום זינדענאפפער:
 (מז) צום פריידענאפפער,
 צוויי רינדר: פינף ווידער,
 פינף באקע, פינף יאהריגע
 לאממער, דינעו וואר דיא
 גאבע אליסף זאהן דעואל:
 (מח) אס זיבענטען מאגע
 דער פירוט דער קינדער
 אפרים: אלישמע זאהן
 עמיהוד: (מט) זיינע גאבע
 וואר, איינע זילברנע שיסעל,
 הונדערט

שלשים

תרגום אונקלוס

אליסף בר דעואל: (מג) קורבניה מגסתא דכסף תרא מאה ותלתין סלעין הות
 מתקליה מזרקא חר דכסף מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון
 מלו סלתא דפילא במשח למנחתא: (מד) בזיבא תרא מתקל עשר סלעין
 היא דרהב מליא קטורת פוסמיא: (מס) תור חר בר תורי דבר חר אימר
 חר בר שתיה לעלתא: (מט) צפיר בר עזין חר לחטאתא: (מו) גלנכסת
 קודשיא תורין תרין דכרין חמשא גדיי חמשא אימרין בני שגא חמשא דין
 קרבן אליסף בר דעואל: (מח) בזמא שביעא רבא לבני אפרים אלישמע
 בר עמיהוד: (מט) קורבניה מגסתא דכסף תרא

מאה

שְׁרָשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק
 אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֵלֶת
 בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָהוּ: י כֶּף
 אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מִלֵּאָה קִטְרוֹת:
 גז פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד
 בְּבֶשֶׁת אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹקֶה:
 נג שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֹטֵאת:
 נד וּלְזֹבַח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם
 אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה
 כֶּבֶשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זָרָה
 קָרְבַּן אֱלֹהֵי־שִׁמְעוֹ בֶּן־עַמִּיהוּד: פ
 נז בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לְבְנֵי
 מְנַשֶּׁה גְּמִלְיָאֵל בֶּן־פְּדָהצֹר:
 נח קָרְבָּנוֹ קֶעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת
 שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק
 אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

הונדערט אונד דרייסיג שקל
 שוועהר: איינע זילבערנע
 שאַלע, זיבענציג שקל
 שוועהר נאך דעם שקל דעז
 הייליגטהומז: ביידע פֿאַלל
 דעז פֿיינזטען מעהלו, מיט
 אַעל איינגערירהרט צום מעהל-
 אַפֿפֿער: (כ) איין גאַלדנער
 לאַפֿעל, צעהן שקל שוועהר,
 פֿאַלל רויכווערקן: (כא) איין
 שטיר, נעמליך איין זונגעז
 רינד, איין ווידדער, איין
 יאַהריגעז לאַם צום גאַנצענ
 אַפֿפֿער: (כב) איין ציגענבאָק
 צום זינדענאַפֿפֿער: (כג) צום
 פֿריידענאַפֿפֿער, צוויי
 רינדער: פֿינף ווידדער,
 פֿינף באָקע, פֿינף יאַהריגע
 לאַטמער: דיזעז וואָר דיז
 גאַבע אַלישמע זאַהן עמיהוד:
 (כד) אַם אַכטען טאַגע דער
 פֿירוט דער קינדער מנשה:
 גמליאל זאַהן פֿדהצור:
 (כה) זיינע גאַבע וואָר, איינע
 זילברנע שיסעל, הונדערט
 אונד דרייסיג שקל שוועהר,
 איינע שאַלע, זיבענציג שקל
 שוועהר, נאך דעם שקל
 דעז

תרגום אונקלוס

מאָה וּתְלָתִין סְלַעִין הָיָה מִתְקָלָא מִזְרָקָא חַד דְּכֶסֶף מִתְקָלִיה שְׁבַעִין סְלַעִין
 בְּסַלְעֵי קוֹדֶשׁא תְּרִיִּיחֹן מְלוֹ סְלֵתָא דְּפִילָא בְּמִשְׁחָ לְמִנְחָתָא: (י) בְּזִיכָא
 חֲדָא מִתְקַל עֶשֶׂר סְלַעִין הִיא דְּרֵהֵב מְלִיאָ קְטוֹרֶת בּוֹסְמִיא: (יא) תוֹר חַד
 בֶּר תּוֹרֵי דְכֶר חַד אִימַר חַד בֶּר שְׁתֵּיָה לְעֵלְתָא: (יב) צְפִיר בֶּר עִוִּין חַד
 לְחֹטֵאתָא: (יג) וּלְנִכְסַת קוֹדֶשׁא תּוֹרִין תְּרִין דְּכֶרִין חֲמִשָּׁא גְדֵי חֲמִשָּׁא אֲמִרִין
 בְּנֵי שָׁנָא חֲמִשָּׁא דִּין קָרְבַּן אֱלֹהֵי־שִׁמְעוֹ בֶּר עַמִּיהוּדוֹ: (יד) בַּיּוֹמָא תְּמִינְתָּא
 רְבָא לְבְנֵי מְנַשֶּׁה גְּמִלְיָאֵל בֶּר פְּדָהצֹר: (טו) קוֹרְבָּנִיה מִנְסַתָּא דְּכֶסֶף חֲדָא
 מָאָה וּתְלָתִין סְלַעִין הָיָה מִתְקָלָהּ מִזְרָקָא חַד דְּכֶסֶף מִתְקָלִיה שְׁבַעִין סְלַעִין
 בְּסַלְעֵי

אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
 סג פֶּרֶ אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל־אֶחָד
 כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה:
 סד שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:
 סה וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם
 אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה
 כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה וְדֹ
 קָרְבַּן אֲבִידֹן בֶּן־גְּדַעְנִי: פ
 סו בַּיּוֹם הַהִיעֲשִׂירִי נָשִׂיא לְבְנֵי־דָן
 אַחֲזִיעֹזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדַּי: סז קָרְבָּנוֹ
 קַעֲרֵת־כֶּסֶף אֶחָת שְׁלֹשִׁים
 וּמֵאָה מוֹשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק אֶחָד
 כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֶלֶת
 בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: סח בָּרַךְ
 אֶחָת עֶשְׂרֵה זֶה־בִּמְלֵאֵה קְטֹרֶת:
 סט פֶּרֶ אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל־אֶחָד
 כֶּבֶשׂ

גאלדנער לאפעל צעהן שקל
 שוועהר, פאלל רויכווערקן:
 (סג) איין שטיר, נעמליך
 איין יונגען רינד, איין
 ווידער, איין יאהריגען
 לאם צים גאנצענאפער:
 (סד) איין ציגענבאק צום
 וינדענאפער: (סה) צום
 פריידענאפער, צוויי
 רינדער, פינף ווידער,
 פינף באקע, פינף יאהריגע
 לאממער: דינען וואר דיא
 גאבע אבירן זאהן גרעני:
 (סו) אים צעהנטען טאגע
 דער פירוט דער קינדער
 דן אחיעור זאהן עמישדי:
 (סז) זינע גאבע וואר,
 אינע זילברנע שיסעל,
 הונדערט אונד דרייסיג שקל
 שוועהר: אינע זילבערנע
 שאלע, זיבענציג שקל
 שוועהר, נאך דעם שקל
 דען הייליגטוהמו: ביידע
 פאלל דען פיינטען מעהל,
 מיט אעל אינגעריהרט, צום
 מעהל אפער: (סח) איין
 גאלדנער לאפעל צעהן שקל
 שוועהר, פאלל רויכווערקן:
 (סט) איין שטיר, נעמליך איין
 יונגען רינד, איין ווידער,
 איין

תרגום אונקלוס

קרא מתקל עשר סלעין היא דהב מליא קטרת בוסטיא: (סג) תזר חד
 בר תזרי דבר חד אימר חד בר שתיה לעלתא: (סד) צפיה בר עזין חד
 לחטאתא: (סה) ולגבסת קדשיא תזרין דברין חטשא גרמי חטשא איטרין
 בני שגא חטשא דין קרבן אכידן בר גרעוני: (סו) ביוטא עשירא רכא
 לבני דן אחיעור בר עמישדי: (סז) קרבניה מניסתא דכסף קרא מאה ותלתין
 סלעין תנה מתקלה מורקא תרא רכסף מתקליה שבועין סלעין כסלעי קידשא
 תרניהון מן סלתא רפילא כמשח למנחתא: (סח) ביוקא תרא מתקל עשר
 סלעין היא דהב מליא קטרת בוסטיא: (סט) תזר חד בר תזרי דבר חד אימר

כבש אחר בין שנתו לעלה :
 ע שעיר עזים אחד לחמאת :
 עא ורזבה השלמים בקר שנים
 אילם חמשה עתדים חמשה
 כבשים בני שנה חמשה זה
 קרבן אחיעזר בין עמישדי : פ
 עב ביום עשתי עשר יום נשיא
 לבני אשר פגע יאל בין עכרו :
 עג קרבנו קערת כסף אחרת
 שלשים ומאה משקלה מזרק
 אחד כסף שבעים שקל בשקל
 הקדש שניהם מלאים סלת
 בלולה בשמן למנחה : עד כף
 אחת עשרה זהב מלאה קטרת :

אין יאדריגעו לאם צום
 גאנצענאפפער : (ע) אין
 ציגענבאק צום זינדענאפפער :
 (עא) צום פריידענאפפער ,
 צווייא רינד , פינף ווידער ,
 פינף באקע , פינף יאהריגע
 לאממער : ריזעו וואר די
 גאבע אחיעזר זאהן עמישדי :
 (עב) אם אייל פטען טאגע
 דער פירט דער קינדער
 אשר פגע יאל זאהן עכרו :
 (עג) וינע גאבע וואר אינע
 זילבערנע שיסעל , הונדערט
 אונד דרייסיג שקל שוועה ,
 אינע זילבערנע שאגלע ,
 זיבענציג שקל שוועה ,
 נאך דעם שקל דעז הייליג
 טרומו : ביידע פאלל דעז
 פיינטען מעהלו מיט אעל
 אינגעריהרט צום מעהל
 אפפער : (עד) אין גאלדנער
 לאפעל צעהן שקל שוועה ,
 פאלל רויכווערקו : אין

תרגום אונקלוס

אימר חד בר שתיה לעלתא : (ע) צפיר בר עזין חד לחמאתא : (עא) ורזבה
 קודשיא תורין תרין דכרין חמשה גדוי חמשה אימרוין בני שנה חמשה היו
 קרבן אחיעזר בר עמישדי : (עב) ביומא חד עשר יומין רבא לבני אשר
 פגע יאל בר עכרו : (עג) קורבניה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין
 הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשיא
 תרניהו מלן סלתא דפילא במשה למנחתא : (עד) בויבא חדא מתקל עשר
 סלעין היא דרהב מליא קטורת בוסמיא :

תור

באור

(עב) ביום עשתי עשר יום , בפסוק הזה ובפסוק הסמוך הוכפלה
 עלת יום , ואפשר בעבור שתחמר ה"א הידיעה , כי הראוי וביום עשתי
 העשר , וכן וביום שנים העשר כמו בכל עספר הימים הקודמים , ואולם בהיות המספר
 מחובר מאתדים ומעשיריים , לא יתכן להגדיל ביניהם זה"א הידיעה , לכך הוכפלה תיבת
 יום

עה פֿר אֶחָד בְּנֵי בְקָר אֵיל אֶחָד
 כִּבְשֵׁי אֶחָד בְּנֵי שְׁנָהוּ לְעֵלָה :
 עו שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת :
 עז וּלְזִבְחַת הַשְּׁלָמִים בְּבָקָר שְׁנַיִם ז
 אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה ז
 כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה ז
 קָרְבַּן פְּגֻעֵי־אֵל בְּנֵי־עֲבָרָן : פ
 עי בְּיוֹם שְׁנַיִם עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא
 לְבָנֵי נַפְתָּלִי אַחִירַע בְּנֵי־עֵינָן :
 עט קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
 שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֵק
 אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֵלֶת
 בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: פ כף
 אַחַת עֶשְׂרֵה זֶה בְּמִלְאָה קְטֹרֶת:
 פא פֿר אֶחָד בְּנֵי בְקָר אֵיל אֶחָד
 כִּבְשֵׁי אֶחָד בְּנֵי שְׁנָתוֹ לְעֵלָה :
 שְׁעִיר

(עה) איין שטיר, נעמליך
 איין יונגעו רינד, איין
 ווידער, איין יאהריגעו
 לאם, צום גאנצענאפפער :
 (עו) איין ציגענבאק צום
 זינדענאפפער : (עז) צום
 פריידענאפפער, צוויי
 רינדער, פינף ווידער,
 פינף באקע, פינף יאהריגע
 לאמבער : ריזעו וואר דיא
 גאבע פגעיאל זאהן עכרן :
 (עח) אים צוואלפטען טאגע
 דער פירוט דער קינדער
 נפתלי : אחירע זאהן עינן :
 (עט) זיינע גאבע וואר,
 איינע זילברנע שיסעל,
 דונדערט שקל שוועהר :
 איינע זילברנע שאלע,
 זיבענציג שקל שוועהר, נאך
 דעם שקל דעו הייליגטהומן :
 ביידע פאלל דעו פינטען
 מעהלן, מיט אעל איינע
 געריהרט, צום מעהלאפפער,
 (פ) איין גאלדנער לאפעל
 צעהן שקל שוועהר, פאלל
 רויכווערקן : (פא) איין שטיר,
 נעמליך איין יונגעו רינד,
 איין ווידער, איין יאהריגעו
 לאם צום גאנצענאפפער :

תרגום אונקלוס

(עו) תור חד בר תורי הכר חד אימר חד בר שתיה לעלתא : (עז) צפיר בר
 עזין חד לחטאתא : (עח) ולגבסת קודשא תורין תרין דכרין חמשה גדיי חמשה
 אימרין בני שנה חמשה דין קרבן פגעיאל בר עכרן : (עט) כיומא תרי עשר
 יומין רבא לבני נפתלי אחירע בר עינן : (עט) קורבניה מגבסתא דכסף תרא
 מאה ותלתין סלעין תנה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקליה שבעין סלעין
 בסלעין קודשא תרין חזן טלן סלתא דפילא כמשח למנחתא : (פ) כיומא תרא
 מתקל עשר סלעין היא דהב מליא קטורת כוסמין : (פא) תור חד בר תורי
 דכר חד אימר חד בר שתיה לעלתא :

צפיר

לה :
 את :
 ונים :
 זשה :
 זרה :
 פ :
 שא :
 הן :
 זרת :
 זרק :
 זקל :
 לת :
 בף :
 ית :
 דסת :
 רין :
 אשר :
 עין :
 שא :
 שר :
 זלם :
 שתי :
 זמר :
 ינת :

כפ שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת :
 כפ וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בְּבָקָר שְׁנַיִם
 אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה
 כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה וְזֶה
 קָרְבָּנוֹ אֲחִירָע בְּיַד־עֵינָן : פ
 כפ זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם
 הַחֲמִשָּׁה אֲרִבּוֹ מִזֵּאת נְשִׂיאֵי
 יִשְׂרָאֵל קָעֵרֶת כֶּסֶף שְׁתֵּים
 עֶשְׂרֵה מִזְרָק־כֶּסֶף שְׁנַיִם עֶשֶׂר
 כִּפּוֹת וְזֶה־ב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה :
 כפ שֵׁשׁ־שִׁים וּמִזֵּה הַקָּעֵרֶה
 הָאֶחָד כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק
 הָאֶחָד כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אֲלֵפִים

(כפ) איין ציגענבאק צום
 וינדענאפער : (כפ) צום
 פריידענאפער , צוויי
 רינדער , פינף ווידער ,
 פינף באקע , פינף יאהרנע
 לאממער : ריזעו וואר די
 גאבע אחירע ווארן עינן :
 (כפ) אלוף וואר דאז איינ
 ווייזונגשענק דען אלטאר ,
 צור צייט דא עז געוואלט
 ווארדען , פאן דען שטאמ
 פירוסען ישראל'ן : צוואלף
 זילבערנע שיסעל'ן , צוואלף
 זילבערנע שאלען , צוואלף
 גאלדנע לאפעל : (כפ) יעדע
 שיסעל הונדערט אונד
 דרייסיג , אונד יעדע שאלע
 ובענציג שקל שוועהר :
 אלוף דאז זילבער דער
 געפאסע צוואממען צוויי
 טויזענד אונד

רש"י

תרגום אונקלוס

(כפ) ציפיר בר עזין חר לחטאת :
 (כפ) וליגבסת קודשיא תורין תרין
 דכרין חמשא גדיי חמשא איטרין
 בני ישא חמשא דין קודשו אחירע
 בר עינן : (כפ) דא חנכת מדבחא
 ביומא דרביאו יתיה מודדכרבי
 ישדאל טגיסי כספא תרתא עשרי
 מזרקא כספא תרין עשר כויבי
 דדחבא תרתא עשרי : (כפ) מאה
 ותלתין סלעין הוו מתקלא דמגסתא
 כספא כניא תרין אלפין וארבע

(כפ) ביום המשח אותו * בו ביום שנמשח
 הקריב ומה אזי נקיים אחרי המשח שנמשח
 תכלה ואחר כך הקריב או אחרי המשח לאחר
 זמן ולא בא ללמד ביום המשח אלא לומר
 שנמשח ביום כשהוא אומר ביום המשח אותו
 למדנו שנמשח ביום ומה תלמוד לומר ביום
 המשח אותו ביום שנמשח הקרב : קערות כסף
 שתי עשרה * הם הם שהתנדבו ולא חירע
 בהם פסול : (כפ) שלשים ומאה הקערה האחת
 וגומר * מה פ"ל לפי שנאמר שלשים ומאה
 משקלה ולא פירש באי זו שקל לכך חזר ושנחן
 כאן וכלל בכלול כל כסף הכלים בשקל הקדש :
 כל כסף הכלים וגומר * למדך שיהיו כלי המקדש
 נכונים
 חדא דכספא ושבעין דמזרקא חר כל

באור

י"ט : (כפ) ביום המשח אחר , התחילו לחנכו כמו שכתוב במדנה ו' (הרש"ס) , אבל
 לא הקריבו כלם ביום המשח כי החנוכה נמשכה שנים עשר ע"ס , ואפשר לפרש ביום המשח
 כש

וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ :
 כִּפּוֹת זֶהָב שְׁהִים־עֲשָׂרָה
 מִלֵּאת קְטֹרֶת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה
 הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל־זֶהָב
 הַכִּפּוֹת עֲשָׂרִים וּמֵאוֹת : מִפְּטוֹר
 כָּל־הַבָּקָר לָעֹלָה שְׁנַיִם עֲשָׂר
 פָּרִים אֵילִם שְׁנַיִם־עֲשָׂר כִּבְשִׂים
 בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם עֲשָׂר וּמִנְחָתָם
 וּשְׁעִירֵי עֹזִים שְׁנַיִם עֲשָׂר
 לַחֲטָאת : פח וְכֹל בָּקָר יִזְבֶּה
 הַשָּׂרֵף מִיֹּם עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה
 פָּרִים אֵילִם שְׁשִׁים עֲתֻדִים
 שְׁשִׁים כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁשִׁים

זאת

אונד פיער הונדערט שקל,
 נאך דעם געוויכטע דעו
 הייליגטהומו : (פו) צוואלף
 גאלדנע לאפעל, פאלל
 הויכווערקן, יעדער צעוהן
 שקל, נאך דעם געוויכטע
 דעו הייליגטהומו : אלץ
 דאן גאלד דער לאפעל צו
 זאממען הונדערט אונד
 צוואנציג שקלים : (פז) אללען
 רינדפיה צום גאנצענאפעער
 צוואממען, צוואלף שטירע,
 צוואלף ווידער, צוואלף
 יאהריגע לאמער, נעכט
 איהרעם אפעערמעהלע :
 אונד צוואלף ציגענבאקען צו
 זינדענאפעער : (פח) אללען
 רינדפיה צו פריידענאפעער
 צוואממען פיער אונד צוואנציג
 שטירע, זעכציג ווידער,
 זעכציג באקע, זעכציג יאה
 ריגע לאמער : הירמיט
 ווארד

תרנום אונקלוס

רש"י

וארבע מאה בסלעי קודשא: (פו) בזיכי
 דהבא תרתא עשרי מרון קטורת
 פוסמוא מתקל עשר סלעין הוי
 מתקלא דבזיקא בסלעי קודשא פר
 דהב בזיקא מאה ועשרין : (פז) כל
 תורי לעלתא תרי עשר תורין דכרין תרי עשר אימרון בני שגא תרי עשר
 ומנחתהון וצפירי בר עיו תרי עשר לחטאתא : (פח) וכל תורי לנכסת
 קודשא עשרין וארבעה תורין דכרין שתין גרין שתין אימרון בני שגא

וכוונתו במשקלן שוקלן אחד אחד ושקלן כולן
 כאחד לא רכב ולא מעט : (פו) כמות זהב
 שתיים עשרה למה נאמר לפי שכלומר כף אחת
 עשרה זהב היא של זהב ומשקלה עשרה שקלים
 של כסף או אינו אלא כף אחת של כסף
 ומשקלה עשרה שקלי זהב ושקלי זהב אין
 משקלם
 שיה

שחין

באור

כמו ביום הכותי כל בכור ר"ל בעת המשח אתו, וכן מתורגם בל"א : (פח) אחרי המשח
 אהו, אין זאת סתירה למה שאמר למעלה ביום המשח אתו, כי באמת התחילו לתקוף ביום
 המשח שהוא ביום השמיני להקמתיו, אבל אחר המשיחה כמ"ש למעלה ומשח ויקדש אתם
 ויקריבו

ווארד דער אלטאר אייני
געוויירט, נאך דעם ער
געזאלבט ווארדען: (פט) ווען
משה אין דאן שטייט זעלט
קאם, מיט איהם צו רעדען,
זא הארטע ער דיא שטיממע,
פאם דעקעל דער לאדע
דעו צייגניסעו, צווישען רען
ביידען כרובים הערונטער,
זיך מיט איהם אונטערעדען:
אונד זא ווארד איהם בע-
פעהל ערטהיילט:

ח (א) דער עוויגע רעדטע
מיט משה, אונד
שפראך: (ב) רעדע מיט
אהרן, אונד

זאת הנכרת המזבחה אחרי
המשה אלהו: פט וכבא משה
אל-אלה מועד לדבר אתו
וישמע את-הקול מדבר אליו
מעל הכפרת אשר על-ארן
העדות מבין שני הכרובים
וידבר אליו: פ סדר בהעלתך

ח א וידבר יהוה אל-משה
לאמר: ב דבר אל-אהרן
ואמרת

רש"י

תרגום אונקלוס

זוה לשל כסף ת"ל כפות זהב של זהב היו:
(פט) וכבא משה'ב' כתובי' המכחישי' זא' בא
שלישי והכריע ביניהם כתוב אחד אומר וידבר
אליו משה מועד והוא חזק לפרכת וכתוב
אחד אומר ודברתי אתך מעל הכפרת בא זה
והכריע ביניהם משה בא אל אהל מועד ושם
שמע את הקול הבא מעל הכפרת מבין שני
הכרובים הקול יוצא מן השמים לבין שני
הכרובים ומשם יבא לאהל מועד: מדבר כמו
מתדבר כבודו של מעלה לומר כן מדבר בינו
לבין עצמו ומשה שומע מאליו: וידבר אליו
למעט את אהרן מן הדברות: וישמע את
הקול: יכול קול כמות ת"ל את הקול שנכב' עמו
בסיני וכשמגיע לפתח הי' כספק ולא היה יוצא
חק לאהל:

שתין דא חנופת טרבתא בתר
דרביאוי יתיה: (פט) וכד עקיל משה
למשבן זמנא למללא עמיה ושמע
ית קלא דמתמלל עמיה טעלוי
בפירתא די על ארזא דסהדותא
טבין תרין כרוביא ומתמלל עמיה:
ח (א) ומליל יי עם משה למיטר:
(ב) מליל עם אהרן ותיטר

בהעלתך

באור

אקריבו וגו', ולסוף שנים עשר יום אחר המשיחה עלה המשכן כד וקד: (פט) וכבא משה,
אחר שנשלם הקמת המשכן ומשיחתו וחנכתו הי' הדבור אליו מן המשכן ולא נזכר סיני, לכן
ישמיענו הפסוק ענין הדבור עם משה ואמר שמה לא בא רק אל אהל מועד ושם שמע את
הקול הוצא מעל הכפרת מבין שני הכרובים: מדבר אליו, בינוני מבין המשעל ודג
הדל'ת' למסרון תי' הראוי בתרבר, וטעם הננין הזה בעבור שלא הי' הקול יוצא באמצעו'
הכלים כעו באלם המדבר שהקול יוצא מהריאה ונחתך אחר זה על ידי כלי המבטא מאח'כ'
בדבור אלהי שהקול נברא לשעה ולא הי' בעצור שום כלים המוחשים, ויתכן לומר לפי פשוטו
שעל גיף המוציא את קול הדבור שייך לומר מדבר, שהוא הפועל, אבל על הקול הוצא ראוי
לומר מתדבר שהוא הפועל והפועל יחד, וזהו נכח נכין התפעל: וידבר אליו, ונענין הוא
הי' תמיד הדבור אליו לנותו על בני ישראל:

בהעלתך